

УДК 378.046-021.64

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-12-17

ДУДКА Тетяна –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології професійної освіти Національного університету «Київський авіаційний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4216-1083>
e-mail: kiev.professor@gmail.com

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS АСПІРАНТІВ В УМОВАХ АКАДЕМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті проведено комплексний факторний аналіз формування гнучких навичок (soft skills) аспірантів в умовах сучасного академічного середовища. Доведено, що в межах професійної педагогіки розвиток цього феномена корелює з концептами емоційного (Emotional Intelligence) та адаптивного (Adaptive Intelligence) інтелекту, які забезпечують побудову продуктивної міжособистісної взаємодії.

Підкреслено, що стрімка цифровізація суспільства та розвиток нейрогенеративних мереж актуалізують розширення на особистісному рівні переліку здатностей, трансформуючи їх у вагому конкурентну перевагу фахівців на ринку праці.

Констатовано, що успішність сучасної кар'єри аспіранта-дослідника проектується через синергію hard skills і soft skills, останні з яких постають у якості базового конструкту особистісно-професійного розвитку та зростання.

Обґрунтовано структуру ключових факторів, що детермінують процес формування м'яких навичок у колі аспірантів (зокрема, комунікативний, когнітивний, емпатійний, поведінково-діяльнісний, регулятивний, управлінський, адаптивний).

Комунікативний фактор розкрито на внутрішньому (вертикальний, горизонтальний, неформальний складники) та зовнішньому (академічно-науковий, партнерський, соціокультурний рівні) зрізах інформаційного обміну, а також описано їхні академічні особливості.

Когнітивний фактор деталізовано через призму критичного, креативного та аналітичного мислення, що забезпечують системно-поліаспектний розгляд проблем в умовах невизначеності та мінімізують когнітивні упередження за рахунок структуривання даних і моделювання метасистем.

Схарактеризовано емпатійний фактор як тривимірний регулятор, необхідний для мобілізації людського капіталу й реалізації функцій викладача-дослідника.

Визначено специфіку поведінково-діяльнісного (зокрема, тайм-менеджмент, цілеспрямованість) та регулятивного факторів, які дозволяють аспіранту ефективно оперувати власними ресурсами й підтримувати працездатність в умовах стресу та глобальних викликів воєнного часу.

Окреслено потенціал управлінського фактора крізь призму особистісної готовності до самоменеджменту й координації пізнавальної діяльності інших суб'єктів.

Доведено значущість адаптивного фактора, що формує когнітивно-гнучке мислення та забезпечує високу конкурентоспроможність аспіранта-науковця в умовах технологічного суперництва зі штучним інтелектом.

Ключові слова: soft skills, емоційний інтелект, адаптивний інтелект, аспірант, академічне середовище, факторний аналіз, комунікація, аналітичне мислення, емпатія.

DUDKA Tetiana –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of the Department
Pedagogy and Psychology of Vocational Education
National University «Kyiv Aviation Institute»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4216-1083>
e-mail: kiev.professor@gmail.com

FACTOR ANALYSIS OF SOFT SKILLS FORMATION AMONG DOCTORAL STUDENTS IN THE ACADEMIC ENVIRONMENT

The article conducts a comprehensive factor analysis of soft skills formation among doctoral students within the modern academic environment. It is demonstrated that within the framework of professional pedagogy, the development of this phenomenon correlates with the concepts of Emotional Intelligence and Adaptive Intelligence, which ensure the establishment of productive interpersonal interaction. It is emphasized that the rapid digitalization of society and the advancement of neuro-generative networks necessitate the expansion of an individual's repertoire of abilities, transforming them into a significant competitive advantage for specialists in the labor market. The study establishes that the success of a modern research-oriented doctoral career is projected through the synergy of hard and soft skills, with the latter emerging as a foundational construct for personal and professional growth and development.

The structural framework of key factors determining the process of soft skills formation among doctoral students is substantiated (specifically: communicative, cognitive, empathic, behavioral-active, regulative, managerial, and adaptive factors). The communicative factor is disclosed through internal (vertical, horizontal, and informal components) and external (academic-scientific, partnership, and socio-cultural levels) dimensions of information exchange, alongside a description of their academic specificities. The cognitive factor is detailed through the prism of critical, creative, and analytical thinking, which provide a systemic, multi-aspect examination of problems under conditions of uncertainty and minimize cognitive biases through data structuring and meta-system modeling.

The empathic factor is characterized as a three-dimensional regulator essential for mobilizing human capital and executing the functions of a lecturer-researcher. The specificities of behavioral-active (specifically, time management and goal-orientedness) and regulative factors are identified, allowing doctoral students to efficiently manage their personal resources and maintain professional capacity under conditions of stress and the global challenges of wartime. The potential of the managerial factor is outlined through the lens of personal readiness for self-management and the coordination of the cognitive activities of other subjects. The significance of the adaptive factor is proven, as it fosters cognitively flexible thinking and ensures the high competitiveness of a doctoral researcher amidst technological rivalry with artificial intelligence.

Keywords: soft skills, emotional intelligence, adaptive intelligence, doctoral student, academic environment, factor analysis, communication, analytical thinking, empathy.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У полі зору сучасної професійної педагогіки знаходиться проблема, яка напряду пов'язана з розвитком та удосконаленням на особистісному рівні системи soft skills. Множинність нових вимог, що сьогодні висуваються до майбутніх фахівців різних спеціальностей, корелюються із такими педагогічними феноменами як «Emotional Intelligence & Adaptive Intelligence», які відзначаються прямою дотичністю до досліджуваного. Зокрема, як емоційний так і адаптивний інтелект продукує поглиблення розвитку досліджуваного, актуалізуючи побудову стійких та продуктивних міжособистісних взаємодій із оточуючим світом. Так, високий рівень емоційного інтелекту актуалізує більш глибоке відрефлексування природи власних та чужих емоцій, тим самим сприяючи формуванню більш конструктивних соціальних взаємозв'язків.

Доволі цікавим у цьому аспекті залишається і той факт, що чим глибше проникає цифровізація на усі рівні суспільного функціонування – тим ціннішими стають особистісні прояви готовності до роботи в команді, творчості та креативності. Саме тому, м'які навички сьогодні широко цінуються роботодавцями незалежно від того, яку сферу функціонування фахівців ми розглядаємо. Спеціалісти, які володіють достатньо сформованим конструктом soft skills здобувають свою конкурентну перевагу на рівні професійної діяльності, адже вони здатні до саморозвитку та підтримки своїх колег на усіх етапах їх професійного функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Активні дослідницькі пошуки на рівні визначеної проблематики свого часу зробили такі українські учені, як: І. Кінас, О. Коберник, С. Котловий, М. Чумак, М. Савченкова, В. Сиротюк, О. Тарасенко, П. Якименко та інші.

Проте, враховуючи рівень актуальності та водночас практичної значущості досліджуваного для сучасного суспільного та особистісного розвитку варто вчергове апелювати до окремих аспектів предмету вивчення.

Мета статті – провести факторний аналіз формування soft skills аспірантів в умовах академічного середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасній педагогічній канві досліджуваний феномен є широко досліджуваний сучасною академічною спільнотою у зв'язку з його суттєвим впливом на рівень професійної компетентності майбутнього фахівця. Розвиток інформаційних технологій та нейрогенеративних мереж проблематизував розуміння того, що успішність кар'єри сьогодні проектується не лише з позиції глибини набутих hard skills, але й з позиції ефективної міжособистісної співпраці, комунікаційної активності, готовності до оперативного та результативного розв'язання проблем, прийняття

рішень в умовах невизначеності на основі системного використання інструментарію власного тайм-менеджменту. Одними з ключових критеріїв, які сьогодні фігурують у якості основоположних на шляху до аналізу рівня готовності фахівця до виконання професійних завдань, є зокрема адаптивність, управління конфліктами, ефективна комунікація та лідерські прояви. Означена тенденційність позначилася на тому, що сьогодні феномен педагогічний soft skills постав у якості важливого структурного утворення на рівні системи особистісно-професійного розвитку та зростання. Дедалі більша кількість інституцій різного профілю сьогодні проявляє запити на професійне навчання співробітників, організуючи відповідні тематичні заходи з метою поглиблення на їх особистісному рівні цих м'яких навичок.

Іноземні дослідники сьогодні однозначно сходяться на думці про те, що soft skills не є «вузько-профільними» по відношенню до тієї чи іншої професії [3]. Особливо значущим у цьому змістовому ключі є їх глибинна універсальність по відношенню до різних сфер професійного функціонування. Сьогодні вони фігурують у якості цілісного особистісного утворення, яке тісно пов'язане з особистісними рисами, соціальними і управлінськими здібностями, професійною зорієнтованістю на досягнення визначеного рівня результативності.

Особливо цінним досліджуване набуває у модусі підготовки аспірантів, адже перспективність їх професійної діяльності напряду пов'язана із професійним функціонуванням на рівні системи «людина-людина». З цією метою наш дослідницький фокус спрямувався на проведення факторного аналізу, задля виявлення підсилюючих детермінант, продукуючих формування soft skills у колі аспірантів у процесі їх функціонування на рівні академічного середовища [1]. Перелік досліджуваних сформували наступні фактори:

- комунікативний – повноцінно розкривається з необхідністю аспірантів працювати у безкінечному інформаційному потоці. Побудова ефективних комунікативних зв'язків на цьому рівні трансформується у цьому ключі у один із основних параметрів, завдяки якому можна ідентифікувати ефективність та успішність функціонування проекту. Саме тому, від продуктивності комунікативно-міжособистісного співробітництва залежить і ефективність його професійної підготовки в умовах академічного середовища.

Сьогодні комунікативна компетентність формує серцевину системи soft skills на особистісному рівні, адже ці навички дозволяють аспіранту моделювати та реалізовувати проект комунікативної «архітектури» на зовнішньому та внутрішньому комунікативних рівнях (див. рис. 1).

Рис. 1. Комунікативна компетентність – серцевинна складова системи soft skills сучасних аспірантів

Дані рис. 1 засвідчили, що комунікативний рівень системи soft skills пересічного аспіранта репрезентується крізь призму внутрішньої та зовнішньої складових (рис.1). Внутрішній – репрезентований поліспектральністю інформаційного обміну на рівні невеликої академічної «екосистеми» (зокрема, кафедра, науково-дослідна лабораторія, університет тощо) (рис.1). У межах цієї «екосистеми» виокремлено «тріо» структурних компонентів (вертикального – від цілей до критеріїв у системі різностатусної взаємодії; горизонтальна – на рівні одностатусної колаборації; неформальна – соціально-психологічний модус неформального спілкування в академічному середовищі) (рис. 1).

У той же час структурними компонентами зовнішньо-комунікативного рівня є: академічно-науковий – готовність презентувати власні напрацювання на широкий загал вітчизняного та міжнародного академічного поля слухачів; партнерський – налагодження тісних міжособистісних взаємодій з цільовою аудиторією практиків на рівні обраної галузі; соціокультурний – популяризація на широкий загал результативності виконаних науково-дослідних проектів (зокрема, шляхом участі у грантах тощо) (рис. 1).

Реалізація дослідницького пошуку прокладалася шляхом ідентифікації академічних особливостей як внутрішньо- так і зовнішньо-комунікативних рівнів (рис. 1). Зокрема, спектр перших утворили наступні особливості: інтерсуб'єктна (передбачаюча розвиток емоційного інтелекту аспірантів та здатності до проблемної децентрації); культурно-консенсусна (актуалізуюча прояви експертної здатності виходячи не з позиції

статусності, а реального рівня інтелектуального розвитку); резильєнтна (проблематизуюча перехід від кризових проявів та когнітивних переваг до комплексних ціннісних орієнтирів) (рис. 1).

На зовнішньо-комунікативному рівні було виокремлено такий спектр академічних особливостей: дипломативні (сфокусовані на можливості аспірантів реалізовувати завдання академічної мобільності, отримувати гранти та наукові візи); диверсифікаційно-дискурсні (передбачаючи володіння академічним мовленням); крос-культурні (готовність до побудови професійно-академічного діалогу у полікультурному середовищі, зокрема з допомогою інструментарію англійської мови) (рис. 1);

- когнітивний – проблематизований готовністю аспірантів до сприйняття, відрефлексування та використання інформації з метою прийняття аргументованих та раціонально-вважених рішень.

Саме когнітивний потенціал уможливує прийняття не інтуїтивних рішень, а вважених висновків з метою поглиблення стратегічного мислення, навичок прогнозування та передбачення потенційних ризиків та загроз. Доволі ефективним інструментарієм на шляху до підсилення когнітивного елементу може послугувати критичне, креативне та аналітичне мислення [2]. Перший різновид проблематизує мисленнєве відрефлексування з позиції об'єктивного переоцінювання та формулювання виразних припущень та переконань, які дозволяють підійти аспірантам до розгляду досліджуваної проблеми від фрагментарного до системно-поліаспектного розгляду. Особливо цінним цей тип мислення стає для

аспірантів тоді, коли маємо справу з необхідністю функціонування в умовах невизначеності та обмежених ресурсів.

Другий різновид мислення сфокусований на необхідності аспірантів генерувати значну кількість нових підходів, рішень та ідей у процесі свого функціонування на рівні академічного середовища. Така тенденційність актуалізує впровадження інноваційних підходів та ідей, які дозволять аспіранту залишатися конкурентоспроможним на рівні вимог сучасного ринку праці.

Останній з вищезазначених різновидів мислення дозволяє аспіранту концептуалізувати, унаочнювати та формулювати складні феноменологічні утворення з метою раціоналізації процесу прийняття рішень. Цінність аналітичного мислення для сучасного аспіранта проявляється у вмінні розбити складний об'єкт вивчення на менші та зрозуміліші конструкти з метою більш глибокого їх вивчення.

Аналітичне мислення відкриває перед кожним аспірантом можливості:

1. структурування інформації (зокрема, що має велике значення при роботі з великим масивом даних) та виокремлення на їх рівні структурних зв'язків та блоків, що розкривають системність досліджуваного на рівні тісних міжгалузевих взаємодій;

2. окреслення системи причинно-наслідкових зв'язків, які розкривають перед суб'єктом пізнання не лише те, що знаходиться «на поверхні» дослідження, але й ті сторони проблеми, які мають прихований контекст;

3. моделювання та оптимізація проектування дослідження метасистем, що розкриваються у розумінні аспірантом досліджуваного у вигляді цілісної системи, на рівні якої можна відслідкувати сукупність взаємопов'язаних компонентів;

4. прийняття обґрунтованих рішень на основі реальних даних, а не інтуїтивних гіпотез, що уможливорює оцінювання реальної ситуації і виключення тих варіантів, які не відображають глибинність предметного відрефлексування;

5. об'єктивність на рівні розв'язання науково-дослідних проблем з акцентом на необхідність уникнення когнітивних упереджень.

Слід зауважити і той факт, що у цілісній системі soft skills сучасного аспіранта саме аналітичне мислення трансформується у один із найбільш цінних професійно-особистісних утворень, яке актуалізує «нашарування» і інших компетенцій (зокрема, починаючи від критичного мислення і сягаючи вершин стратегічного планування);

- емпатійний – віддзеркалений на рівні його особистісного функціонування у якості фундаментального регулятора, без «критикалізації» якого втрачають предметних обрисів такі складові soft skills як лідерство, ведення переговорів, командна робота. Компонентну структуру емпатійного фактора унаочнено на рис. 2, який постає перед нами у вигляді тривимірного феноменологічного конструкту (див. рис. 2).

Рис. 2. Компонентна структура емпатійного фактора

Дані рис. 2 засвідчують, що емпатійний фактор на рівні цілісного особистісного конструкту soft skills стає потужним інструментом для «мобілізації» людського капіталу (рис.2). Досліджуваний фактор сьогодні залишається для нас одним із найбільш унікальних антропоцентричних компетенцій, який дозволяє сучасному викладачу якісно виконувати функцію викладача-дослідника (рис. 2);

- поведінково-дільнісний – сфокусований не у внутрішньо-особистісних конструктах (зокрема, як когнітивний та емпатійний), а передусім на реальних зовнішніх активностях аспіранта.

Яскравим прикладом «циркулювання» на особистісному рівні останнього може виступати тайм-менеджмент, цілецілісність дій, наполегливість та фундаментальна зорієнтованість на досягнення очікуваного результату. Останній фактор фактично дає аспіранту дієвий поштовх від «бачу і відрефлексовую» – до «дію – отримую результат»;

- регулятивний – актуалізований здатністю аспіранта ефективно оперувати власними особистісними ресурсами з метою досягнення граничної корисності дій.

Саме останній може суттєвим чином підсилити ефективність професійно-особистісного функціонування аспіранта в умовах невизначеності, що набуває особливої актуальності в умовах воєнного часу. Завдяки цьому, молодому досліднику вдається підтримувати рівень власної працездатності в режимі робочого оптимуму навіть за тих умов, коли він функціонує в умовах високого рівня стресу та глобальних викликів зовнішнього світу;

- управлінський – націлений на формування особистісної готовності зорієнтовувати особистісні ресурси інших у напрямку досягнення очікуваної результативності.

Аксіологічний потенціал означеного фактору повнопланово розкривається у тих практичних умовах, коли аспірант починає працювати в аудиторних чи позааудиторних умовах із суб'єктами пізнання, та спрямовувати їх у напрямку актуалізації пізнавальної активності. Логічним доповненням до попереднього прикладу може послугувати фактажність участі аспірантів у науково-дослідних чи грантових проектах, коли на рівні колективу потрібно приймати на себе відповідальність і діяти у рамках ефективного самоменеджменту;

- адаптивний – зорієнтований на формування на особистісному рівні аспіранта практичної здатності гнучко трансформувати свої дії, з урахуванням глибини впливу на реальну ситуацію відповідних умов та ресурсів.

Зазначений вище фактор по-суті продукує формування на особистісному рівні кожного аспіранта когнітивно-гнучкого мислення, яке забезпечує практичну готовність до підвищення кваліфікації та перенавчання (за умов потреби). Актуальність зокрема останньої позиції сьогодні проблематизується зростанням конкуренції між

людськими ресурсами та нейрогенеративними мережами, що актуалізує пошук найбільш оптимальних шляхів для підтримання рівня особистісної конкурентоздатності на світовому ринку праці.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. На основі проведеного факторного аналізу можемо зробити висновок, що академічне середовище сьогодні для аспіранта стає справжньою «ареною» формування soft skills, значущість яких сьогодні неможливо переоцінити в умовах науково-технічного прогресу та глобальної невизначеності. Сенергетична взаємодія окресленої групи чинників забезпечує досліджуваній аудиторії суб'єктів пізнання перспективність інтелектуально-особистісного та професійного зростання. З огляду на ґрунтовність дослідження окресленого процес моделювання освітнього простору аспіранта у напрямі феноменологічного розвитку актуалізує перед нами стратегічні перспективи для підвищення рівня вітчизняного академічного розвитку до міжнародного рівня.

Перспективним ключем для подальших наукових розвідок може послугувати проблема вивчення впливу когнітивної гнучкості та емоційного інтелекту на поглиблення розвитку soft skills аспіранта.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Кінас І. Емоційний інтелект як ключовий софт-скіл сучасного співробітника. *Національні інтереси України*. 2025. №6 (11). DOI: [https://doi.org/10.52058/58/3041-1793-2025-6\(11\)-567-578](https://doi.org/10.52058/58/3041-1793-2025-6(11)-567-578)
2. Коберник О., Котловий С. Формування у здобувачів освіти м'яких навичок («soft-skills») у процесі командної роботи. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. №3 (11). С. 190–201. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3\(11\)-190-201](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-190-201)
3. Савченкова М. Формування soft skills як основа професійної мобільності фахівців у сучасному освітньому процесі. *Ментальне здоров'я*. 2025. № 1. С. 25–28. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-2005/2025-1.5>

REFERENCES

1. Kinas, I. (2025). Emotiynnyi intelekt yak kluchovyyi soft-skil suchasnoho spivrobitnyka [Emotional intelligence as a key soft skill of a modern employee]. *Natsionalni interesy Ukrainy*. No 6(11). URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-6\(11\)-567-578](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-6(11)-567-578). [in Ukrainian]
2. Kobernyk, O., Kotlovyi, S. (2025). Formuvannia u zdobuvachiv osvity miakyykh navychok («soft-skills») u protsesi komandnoi roboty [Formation of soft skills («soft-skills») in higher education students in the process of teamwork]. *Suspilstvo ta natsionalni interesy*. No 3(11). С. 190–201. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3\(11\)-190-201](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-190-201). [in Ukrainian]
3. Savchenkova, M. (2025). Formuvannia soft skills yak osnova profesiinoi mobilnosti fakhivtsiv u suchasnomu osvithnomu protsesi [Formation of soft skills as a basis for professional mobility of specialists in the modern educational process]. *Mentalne zdorovia*. No 1. С. 25–28. URL: <https://doi.org/10.32782/3041-2005/2025-1.5>. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДУДКА Тетяна Юрївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології професійної освіти Національного авіаційного університету.

Наукові інтереси: загальна педагогіка та історія педагогіки, туризмологія.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DUDKA Tetiana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department Pedagogy and Psychology of Vocational Education National Aviation University.

Scientific interests: general pedagogy and history of pedagogy.

Стаття надійшла до редакції 16.12.2025 р.

Стаття прийнята до друку 23.12.2025 р.

УДК 37.048:61

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-17-21

КОБИЛЯНСЬКИЙ Олександр –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки

Вінницького національного технічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9724-1470>

e-mail: akobilanskiy@gmail.com

ШОСТАЦЬКА Марія –

доктор філософії (PhD) з медицини,

заступник директора з виховної роботи

Вінницького медичного коледжу

імені академіка Д. К. Заболотного

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1835-8348>

e-mail: mariashostatska@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ПЕРЕДВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

В статті обґрунтовано актуальність модернізації вищої медичної освіти в Україні, яка перебуває в стані переходу до європейських стандартів. Аналіз наявних наукових розвідок і результатів практичних досліджень авторів засвідчив, що цей процес супроводжується низкою суперечностей, які виникли через конфлікт між наявними реформами та реальними викликами, такими як війна, дефіцит ресурсів і інертність системи. Виявлено основні суперечності освітнього процесу в закладах вищої та передвищої медичної освіти: диспропорція теоретичної та практичної складових професійної підготовки, дисбаланс кількісних та якісних параметрів підготовки медичних кадрів, інституційний опір інноваційним реформам, вплив зовнішніх дестабілізуючих чинників на стійкість медичної освіти.

Проаналізовано нормативно-правову базу (Стратегія розвитку медичної освіти, Програму медичних гарантій з 2025 року), пропозиції стосовно ключових реформ (впровадження компетентнісного підходу, симуляційного навчання, інтеграція університетських клінік до програми медичних гарантій, безперервний професійний розвиток) і міжнародного партнерства. На основі результатів опитування здобувачів (n=238) та викладачів (n=89) підтверджено низьку задоволеність практичною складовою підготовки, середній рівень задоволеності освітнім процесом в цілому та високий ризик відтоку кадрів. Обґрунтовано потреби в подальшому розвитку медичної освіти, завдяки прискоренню реформ у напрямку посилення практичної підготовки, спрощенню доступу студентів до клінічних баз, а також надання психологічної та організаційної підтримки учасникам освітнього процесу в умовах повномасштабної війни та подолання наслідків пандемії COVID-19. Визначено перспективи подальшого розвитку медичної освіти через комплексне розв'язання виявлених суперечностей, підвищення фінансування та системну інтеграцію інноваційних технологій, що дозволить забезпечити підготовку конкурентоспроможних медичних фахівців, здатних ефективно працювати в сучасній системі охорони здоров'я України та відповідати викликам європейської інтеграції.

Ключові слова: медична освіта, освітній процес, професійна підготовка медичних кадрів, компетентнісний підхід, симуляційне навчання, реформи медичної освіти, заклади вищої освіти, фахова передвища освіта, розвиток освітнього середовища.

KOBYLYANSKYI Oлександр –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,

Head of the Department of Life Safety and Pedagogy safety

Vinnitsia National Technical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9724-1470>

e-mail: akobilanskiy@gmail.com

SHOSTATSKA Mariia –

Doctor of Philosophy (PhD) in Medicine,

Deputy Director for Educational Work of Vinnitsia Academician

D. K. Zabolotnyi Professional Medical College

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1835-8348>

e-mail: mariashostatska@gmail.com